

BEZVADNÁ ORGANISACE UMĚNÍ LIDU

Veliký úspěch

Divadla polské armády v Československu

Za nových poměrů projevila se v naší republice nedostatek velkého organizačního podniku, který by byl s to ujmouti se uspořádání rozsáhlejších uměleckých zájezdů. Ukázalo se to v praxi při zájezdu Divadla polské armády jako velkého uměleckého celku, který byl pozván československou vládou k návštěvě a zájezdu po republice. Šlo tedy o státní návštěvu, první reciproční podnik takového druhu a organizace byla svěřena družstvu Umění lidu jako skutečně jedinému široce založenému podniku, který mohl zvládnout podobný zájezd. Úspěch přinesl poznání, že Umění lidu vyhovuje všem požadavkům kladeným mu do základů, že je to organizace, jaké jsme dosud postrádali a že její existence a činnost po této stránce je více než plně oprávněna.

Divadlo polské armády přijelo do Československa v noci na 4. listopadu. Soubor čítal celkem 132 osoby, tedy těleso úctyhodného rozsahu. Umění lidu se ujal nového úkolu poměrně krátce před příjezdem polských hostů, ale čtyři týdny postačily k zařízení všeho, co bylo nezbytné po stránce organizační připravit. Kdo je jen trochu obeznámen s činností tohoto druhu, uzná, že šlo o výkon více než pozoruhodný, zejména v době, kdy přetížené tiskárny, nedostatek papíru a různé jiné hospodářské obtíže staví v cestu značné překážky.

Po několika konferencích s představiteli ministerstva informací a železnic mohlo Umění lidu stanovit přesný program, který byl také skutečně přesně dodržen. Nešlo jen o to splnit úkol, ale též dosáhnout žádaného účelu a výsledku, jak po stránce umělecké tak propagační.

Od konce této války máme s Polskem značně dlouhou hranici. Politicky se jeví nezbytnost klidného i kladného soužití obou sousedů. Jak správně vystihl Dr. A. M. Píša v Právu lidu, je kultura jediným polem, na němž se vždy lze setkat dvěma sousedům v naprosté harmonii. Toto si již od počátku uvědomují i vedoucí politikové a ministru informací Václavu Kopeckému náleží především dík za pochopení a uskutečnění tohoto velkorysého podniku, který po delší dobu zrál v oddělení ministerstva informací pro styky s Polskem.

Jako všechno užitečné i kultura vyžaduje finančních nákladů. Záleží především na tom, jaké kulturní statky za vydané peníze získáme a tu možno říci, že v případě zájezdu Divadla polské armády jsme získali skutečně mnoho, a to po všech stránkách.

Divadlo polské armády hrálo v naší republice ve 14 divadlech a navštívilo 16 měst. Pouze divadelní představení shlédlo celkem 15.000 diváků. O zájezdu referovalo více než 60 deníků, které o Polácích vydaly na 350 zpráv. Do tohoto souhrnu nečítáme značný počet rozhlasových vysílání, zpráv, šířených Československou tiskovou kanceláří. Zpravodajskou agenturou Slovenska, Informační službou atd. Nezahrnujeme také v této bilanci nesčetný počet uveřejněných snímků, provedených za nejrůznějších příležitostí a nebereme v počet týdeníky, čtrnáctideníky a jiné časopisy. Kdokoliv přehlédně tento souhrn, musí uznat, že málokterý podnik, od osvobození našeho státu u nás provedený, se setkal s takovou odezvou v tisku a veřejnosti.

Třeba též říci, že úspěch Divadla polské armády zapaloval všude tam, kde se představení konalo a budil nadšení i snahu po užší kulturní spolupráci s Polskem. Že ruku v ruce s tímto úspěchem uměleckým šel i úspěch politický, není třeba zvlášť zdůraznit.

Naši polští hosté nastudovali v říjnu minulého roku pro představení v Lodži hru »otce polského divadelnictví« Wojciecha Bogusławského, nazvanou »Domnělý zázrak čili Krakované a horalé«. Hra byla napsána v roce 1794, v době nejtěžšího útlaču Polska, a doprovázena hudbou Čecha Jana Stefaniho, pražského rodáka, který se trvale usadil v Polsku. Od svého prvního provedení 1. března uvedeného roku měla hra nesmírný úspěch vždy, kdykoliv byla znovu provozována. Vždycky budila nadšení v srdcích Poláků, vždycky je povzbuzovala a vždycky jim dodávala síly k překonání překážek, kladoucích se v cestu národní obrodě. Vynikající polský divadelník, Leon Schiller uvedl hru Bogusławského na scénu Divadla polské armády v Lodži již v zimě roku 1946, kdy opět v Polsku zavládly velmi těžké hospodářské poměry, tentokrát jako následek německého zpusťování země. Hra se znovu

osvědčila, ukázala se její nezmarná síla, její věčná umělecká životnost a také nepopíratelný půvab, skrytý jak v prostém ději, každému přístupném, tak v melodické hudbě, každým milované. Při poslední reprise vzbudila hra zájem kulturního přidělence čs. velvyslanectví ve Varšavě, Josefa Šedivého i velvyslance Hejreta. V Praze se již po delší dobu myšlenkou zájezdu polského divadla k nám a České filharmonie do Polska zabýval tiskový přidělenec polského velvyslanectví Josef Mayen-Szadziewicz a přednosta oddělení ministerstva informací pro styky s Polskem, Ing. A. Málek. Bylo snadné o věci dosáhnouti dohody a zbývalo jen vyřešit organizační stránku zájezdu, která, jak již řečeno, byla svěřena Umění lidu.

Divadlo polské armády přijelo do Československa s úplnou divadelní výpravou a národními kroji, k tomuto zájezdu nově pořízenými jistě značným nákladem, který uhradila polská vláda. Vlak, který k nám Divadlo polské armády přivezl, byl sestaven z velikých nových železničních vagonů třetí třídy, upravených ve spací vozy, a k této soupravě byly přivěšeny dva vagony nákladní, z nichž jeden dlouhý, šestimetrový vzl kulisy s praktikáblí a druhý nádherné kostymy.

Prvá tři představení se konala v Praze ve Velké opeře 5. května. Všechna tři představení se setkala s pronikavým úspěchem. Prvé představení dne 5. listopadu se konalo před hledištěm takřka z poloviny vyplněným oficiálními osobnostmi, především členy čs. vlády a diplomatického sboru. Druhé představení odpoledne 6. listopadu se konalo pouze pro vojsko. Divadlo bylo do posledního místa zaplněno příslušníky pražské posádky. Herci okamžitě vystihli srdečné ovzduší, méně oficiosní, a zejména byli spokojeni s večerním představením téhož dne pro pražské občanstvo.

Jestliže v Praze se soubor Divadla polské armády setkal s vřelým přijetím, pak jeho úspěch na venkově lze vyličit jako manifestační.

První mimopražské město, které Divadlo polské armády podle programu, stanoveného Uměním lidu, navštívilo, bylo Kladno, kam dorazilo právě v den oslav třicátého výročí založení Sovětského svazu dne 7. listopadu. Následovaly: Ústí n./L., Teplice-Šanov, Karlovy Vary, Plzeň, Budějovice (kde se nehrálo), Brno, Olomouc, Prostějov, Bratislava, Zlín, Opava a Ostrava. Ze všech těchto měst si polští hosté odváželi vavřínové věnce a mnohé překrásné umělecké dary, jimiž se postupně vyplnil vagon, v němž cestoval ředitel divadla Leon Schiller. Tyto dárky, a ovšem též úspěch, způsobily našim polským hostům velikou radost a jen neradi se s námi loučili dne 22. listopadu za svítání na malém nádraží pohraniční stanice v Petrovicích.

Je třeba ještě říci, že polští herci snášeli statečně namáhavou cestu. Ačkoliv ve vlaku, ve kterém v noci cestovali »ze štace do štace«, přespávali, a ačkoliv to nebyl spánek, na který je lidské tělo normálně zvyklé, nebylo na nich pozorovat stopy únavy. Nadšené přijetí, kterého se jim dostalo zejména v Opavě a Ostravě, je povzbudilo tak, že odjížděli svěží, osvěžení radostí z úspěchu, s nímž se jejich návštěva u nás setkala. Podali nový důkaz, že pro umění umí skutečný umělec obětovat všechno pohodlí. Enthusiasmus jak sólistů, tak souboru byl vskutku nevídaný, jejich pracovitost a kázeň mimořádná. Až na několik nachlazení a dva vážnější úrazy, nikoliv nebezpečné, nepříhodilo se za celou cestu nic, co by úspěch nebo divadelní provoz ohrozilo. Železniční doprava, k chvále našich drah, fungovala bezvadně a stejně tak tisková služba, která předvídatě ohlašovala návštěvu v různých oblastech.

Dlužno též poděkovat krajskému tisku a oblastnímu rozhlasu za ochotu, s jakou vycházel našim milým hostům vstříc.

Potrvá delší dobu, než se znovu uskuteční podnik tak velký. Doufáme však, že jak ministerstvo informací tak i ostatní rozhodující činitelé projeví i v budoucnu pochopení pro důležitost kulturních styků a nepochybuje, že organizační schopnost Umění lidu, která tímto zájezdem byla nade vše pochybnost dosvědčena, zapůsobí jako dobrý příklad i pro příště.

-Š.-

PRO DĚTI VŠE ZE DŘEVA

nábyteček - divadla - loutky - stavebnice

VÁCLAV VÁLA

PRAHA I, 45, roh Kaprové a Žatecké, vedle „Říše loutek“

Telefon 373-03

DIVADELNÍ DEKORACE v uměleckém
provedení a celá jevištní zařízení

Vám dodá

VÁCLAV EICHLER

IVANČICE, FIBICHOVA 4 - Telefon 79

Graf a.s.
polévkové výrobky